

ДРУГА СТАТУСНА КОНФЕРЕНЦИЈА

ХАГ, 25. МАРТА 2003. ГОДИНЕ

Судски чиновник: Молим, устаните.

Међународни кривични суд за бившу Југославију засједа.

Судија Волфганг Шомбург: Изволите сјести. Добро јутро свима. Молим представника Секретаријата да најави предмет.

Представник Секретаријата: Добро јутро, часни Судије, предмет ИТ0367 ПТ тужилац против Војислава Шешеља.

Судија: Хвала. Молим стране да се представе. Прво Тужилаштво.

Тужилаштво: Добро јутро, часни Судије, у име Тужилаштва Карла Дел Понте, Данијел Сексон и референт за предмет Кимберли Кејви. Хвала.

Судија: Микрофон није укључен.

Др Војислав Шешељ: У име оптуженог, оптужени лично, господине судија.

Судија: Хвала пуно. У складу са правилом 62 потребно је да се уверим да сте свесни тога да имате право на правног заступника. Ми знамо да сте послали писмо дугачко отприлике стотињак страна у рукопису, но нажалост, није било могуће до сада то превести, тако да то писмо не можемо данас узети у разматрање. Но, интересује ме да ли и даље остајете при ставу да желите сами да се браните?

Др Војислав Шешељ: Да, у том се ставу ништа неће променити до краја процеса.

Судија: Добро, видећемо још увек разматрамо захтев Тужилаштва у коме се тражи да се додели правни заступник. Али, као што сам већ рекао, не можемо одлучити о томе све док не будемо упознати са вашим коментарима у складу са правилом 62 II. Такође, треба да се уверимо у то да сте примили оптужницу на језику који разумете. Интересује ме да ли има неких проблема у вези са тим, на прошлој расправи ви сте напоменули да има неких проблема. Но хтео бих да вам кажем следеће. Након ваше интервенције ја сам се мало детаљније упознао са тим, како га ви зовете проблемом, и пре свега, хтео бих да кажем да сва питања везана за људска права су на истом језику, а основно право оптуженог је да га се детаљно и на време обавести на језику који разуме. То је члан 14, (3а) Међународне конвенције о људским и политичким правима из 1966. године. Дакле, Конвенција о људским правима, о заштити људских права и основних слобода од 4. новембра 1950. године у члану 6 (3а) стоји да се оптуженог треба одмах обавестити на језику који разуме. У члану 21. нашег Статута стоји то у параграфу 4 да се оптужени мора детаљно и на време упознати на језику који разуме. Ви сте уложили били приговор на употребу одређених речи на пример „опћи“ уместо „општи“, затим На реч „точка“ уместо „тачка“ и још неке речи. Ја сам се мало детаљније тиме позабавио и дошао сам до закључка да нема никакве сумње у то да се ради о језику који ви разумете. Исти је корен у херцеговачко односно српскохрватском језику и оно о чему ми овде разговарамо нису дијалекти већ варијанте једног истог језика, а основни документ, убеђен сам, не само да је на језику који ви разумете већ и на језику који ви користите. Јер када год сте ви употребили те речи на пример реч за одбрану која је у хрватској варијанти „обрана“, а на српској варијанти „одбрана“ ви у оптужници имате ту реч у српској варијанти. Стога ме занима да ли постоје још неки приговори везано за оно што је мени речено односно да ви имате оптужницу пред собом на језику који ви разумете?

Др Војислав Шешељ: Тачно је то, господине судијо, да сам ја добио оптужницу на српском језику. Међутим, она овде није у целости прочитана на српском, било је много израза које ја не разумем. И ја сам у међувремену попут вас консултовао неке језичке стручњаке по питању неких речи које апсолутно не разумем. Па су ми ти језички стручњаци објаснили да би именица „точка“ могла бити женски род од именице „точак“. А за реч „хотимично“, и то су две речи на којима до краја инсистирам да их не разумем, они су ми објашњавали да постоји неко албанско племе „Хоти“, а „мично“ нешто значи помично од мицати, миче се итд. Па би значење речи „хотимично“ било Хоти који се мичу или неко се миче на начин како то иначе раде Хоти. То су крупни проблеми и ја инсистирам да нађете преводиоца који добро зна српски језик, а не да ја нагађам. Јер та варијанта коју ви називате хрватском уствари је вештачка и она у односу на српски језик делује...

Преводилац: Можете ли мало спорије због преводилаца. Хвала.

Др Војислав Шешељ: Мало ћу успорити, добро. Као у Лондону Кокни у односу на енглески књижевни језик, а моје је право да ми преводилац преводи на српски књижевни језик, а не сада неки жаргон из подземља, из провинције или вештачки створен у језичкој лабораторији као што се то ради у Загребу и тако даље.

Ја сам добио оптужницу на српском језику и ја сам у стању данас да се изјасним о свим тачкама оптужнице. Међутим, има још један веома важан проблем. Ја вас подсећам да члан 20. Статута у ставу 3. каже: „Претресно веће ће прочитати оптужницу, уверити се да се поштују права оптуженог и упутити оптуженог да се изјасни о кривици“. Ја овде не видим, господине судијо, уз све поштовање које према вама изражавам као коректном човеку, то сам се уверио прошли пут, не видим Судско веће. Ја мислим да мора да се поштује Статут. Истина је у правилу 62 стоји: „Оптужени ће без одлагања бити доведен пред Претресно веће или сталног судију тог Претресног већа где ће бити формално оптужен. Претресно веће или судија ће под тачком 2, прочитати или наложити да се оптуженом прочита оптужница на његовом језику који говори и разуме и уверити се да је оптужени разумео оптужницу“. Међутим, ако је у колизији Правилник о поступку и доказима са Статутом примењује се Статут, јер Статут је усвојио оснивач Суда, а Правилник о поступку и доказима усвојио је сам Суд. Може вам ово изгледати као пуки формализам, али за мене је ово крупно правничко питање. Ја мислим да мора бити присутно цело Судско веће, када се ја изјашњавам о кривици, јер ја то сматрам веома значајним догађајем у овом процесу, можда најзначајнијим. Желим да гледам у очи све чланове Судског већа. Желим да они виде какав ја утисак остављам, искрености или неискрености, када се изјашњавам о кривици. И на то имам право. Па бих вас молио да сазовете Судско веће.

И друго, овде стоји да Судско веће треба да прочита оптужницу, а не било који службеник суда. То стоји у Статуту. Према томе, очекујем да се оптужница поново прочита, да је прочита судско веће. Не морате сви у исти мах да читате, него или председник већа или сваки судија појединачно да се измеђују у том читању и тако даље, али мислим да је веома важно за овај процес да се стриктно поштују све одредбе прво Статута, па онда Правилника. Ако је Правилник противан Статуту, ако се налази у колизији са неком одредбом Статута онда да се стриктно поштује Статут.

Судија: Др Шешељ, мени је драго што сте признали да је пред вама оптужница на језику који разумете. Што се тиче правила у поступку и доказима постојала је велика дискусија међу судијама који примењују Статут, и у Статуту стоји да јасно да пред претресни судија је присутан на првом појављивању, а затим имате такође и одлуку председника овог Суда који је доделио Веће Претресном већу и мени. Дакле, нема никаквих проблема ја сам данас овде представник Претресног већа два и можемо одмах наставити са радом у складу са правилом 62.

Ја сам се уверио да имате оптужницу на језику који разумете, дакле, обавештени сте о томе, а сада бих замолио представника Секретаријата да из оптужнице прочита тачку по тачку све оптужбе.

Представник Секретаријата: Тачка 1 прогони на политичког, расној или верској основи, злочин против човечности, кажњив по члановима 5 (х) и 7 (1) Статута Међународног суда.

Судија: Хвала. Како се изјашњавате?

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Судија: Тачку 2, молим вас.

Представник Секретаријата: Тачка 2: Истребљење, злочин против човечности, кажњив по члану 5(б) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 3: Убиство, злочин против човечности, кажњив по члану 5(а) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 4: Убиство, кршење закона и обичаја ратовања, санкционисано заједничким чланом 3(1)(а) Женевских конвенција из 1949. године, а кажњиво по члану 3 и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 5: Затварање, злочин против човечности, кажњив по члановима 5(е) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 6: Мучење, злочин против човечности, кажњив по члановима 5(ф) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Никад у животу никог мучио нисам и нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 7: Нехумана дела, злочин против човечности, кажњив по члановима 5(и) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 8: Мучење, кршење закона и обичаја ратовања, санкционисано заједничким чланом 3(1)(а) Женевских конвенција из 1949. године, кажњиво по члановима 3 и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 9: Окрутно поступање, кршење закона и обичаја ратовања, санкционисано заједничким чланом 3(1)(а) Женевских конвенција из 1949, кажњиво по члановима 3 и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 10: Депортација, злочин против човечности, кажњив по члановима 5(д) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 11: Нехумана дела (присилна премештања), злочин против човечности, кажњив по члановима 5(и) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 12: Безобзирно разарање села и пустошење које није оправдано војном нуждом, кршење закона и обичаја ратовања, кажњиво по члановима 3(б) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Представник Секретаријата: Тачка 13: Уништавање или хотимично наношење штете установама намењеним религији или образовању, кршење закона и обичаја ратовања, кажњиво по члановима 3(д) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Опет ми се овде помињу ови албански Хоти, али нисам крив. Ово албанско племе Хотимично опет сам чуо.

Представник Секретаријата: Тачка 14: Пљачка јавне или приватне имовине, кршење закона и обичаја ратовања, кажњиво по члановима 3(е) и 7(1) Статута Међународног суда.

Др Војислав Шешељ: Нисам крив.

Судија: Хвала вам.

Др Војислав Шешељ: Господине судијо, ако дозволите...

Судија: Опростите само један тренутак, молим вас. Можемо дакле, закључити да се оптужени изјаснио да није крив и то по свим тачкама оптужнице која је пред нама. Тиме смо завршили први део даљег првог појављивања оптуженог.

А сада ћемо прећи на статусну конференцију како би поразговарали о осталим административним питањима.

Др Војислав Шешељ: Ако дозволите ја имам примедбу поводом првог дела.

Судија: То смо завршили, а сада ћемо прећи на други део и ви ћете бити у прилици да се осврнете на та питања током статусне конференције.

Пре свега, хтео бих да чујем од Тужилаштва докле се стигло са обелодањивањем.

Карла Дел Понте: Што се тиче обелодањивања пропратног материјала оптуженог то смо завршили у петак, и то у складу са правилу 66 (а) (и) дакле за сада немамо додатних докумената које би требало обелоданити оптуженом.

Судија: Хвала. Друго питање, још увек разматрамо захтев Тужилаштва да се оптуженом додели правни заступник. Данас не можемо да се позабавимо тим питањем будући да као што сам већ рекао још увек немамо превод на енглески. У вези са тиме имамо два проблема. Први проблем је тај што, др Шешељ, овај документ руком писан од стотињак страна делимично није читљив. Ја сам сигуран да ће преводилачка служба учинити све што је могуће како би превела што већи део тог документа. Но могуће да ћемо морати да затражимо од вас одређена појашњења. Постоје две могућности можемо да вам доставимо лап топ или писаћу машину. Шта бисте ви више волели?

Др Војислав Шешељ: Ја не бих волео ни лап топ ни писаћу машину, јер се бојим да ме не стресе струја. Али ћу љубазно помоћи вашим преводиоцима код било каквог проблема у преводу. Ако ја могу да жртвујем своје прсте и да их деформишем пишући сто и нешто страна, у изјашњењу поводом захтева Тужилаштва, ја мислим да и овај Суд мора себи дозволити да обезбеди преводиоце који ће то доследно превести на званични језик Суда. Јер ја сам у много

тежој ситуацији него Тужилаштво што се тиче писања поднесака разних докумената, а имам на располагању много мањи персонал него Тужилаштво.

Судија: Да ли могу да закључим на основу овога што сте рекли да тражите правну помоћ?

Др Војислав Шешељ: Зашто правну помоћ? Ја у животу још нисам упознао правника бољег од себе. Мени не треба правна помоћ али дактилографска, стенографска не би ми била на одмет.

Судија: О томе ћемо морати да донесемо одлуку дакле понуђено вам је да користите лап топ, понуђено вам је да користите писаћу машину, а коришћење лап топа би вам олакшало одбрану, јер су бројни документи приступачнији преко лап топа. Јер многи документи постоје на ЦД ромовима па се лако могу наћи. Но бојим се да нисте добили овај документ раније. Морам вам рећи да постоји упутство, директива о дужини поднесака и захтева. Тако на пример, ваш одговор на захтев Тужилаштва о додели правног заступника није требао да буде дужи од 10 страна односно дужи од 3.000 речи. То су правила.

Др Војислав Шешељ: А која су то правила, господине судија?

Судија: Замолићу послужитеља да вам да копију овог документа на српском језику.

Др Војислав Шешељ: Ја први пут видим овај документ. Ово сигурно није било у комплету докумената које сам добио. Међутим, сви моји ранији поднесци, а било их је пет, били су на по пола стране. И преводиоци су веома успешно преводили, сам сам се у то уверио. Али, моји прелиминарни поднесци на оптужницу по питању не надлежности и формалних недостатака оптужнице, такође ће бити преко стотину страна, ја сам то већ почео да пишем. То не може да стане на десет страна, за онако озбиљну оптужницу можда ћу и неколико стотина морати да напишем. А као што видите ја сам се озбиљно прихватио тог посла и не треба ми ни један правник да ми смета у томе. А колико ја знам ја имам још до почетка процеса само још то изјашњење по питању оптужнице односно прелиминарних поднесака. Осим ако ме Тужилаштво и у будуће не буде бомбардовало оваквим противправним захтевима, јер Тужилаштво злоупотребљава своја процесна права подносећи захтеве за које унапред зна да не могу бити прихваћени. Нико жив на овом свету не може мени оспорити право да се сам браним. Нико ми не може наметнути браниоца или заступника како ви то зовете. И зато упозорите Тужилаштво да подноси само озбиљне захтеве. Да не губимо време поводом оваквих захтева за које унапред знају да су неприхватљиви.

Судија: Веће у пуном саставу ће одлучити по захтеву Тужилаштва, а компаративни приступ, уствари, показује да можда има одређеног меритума у овом захтеву. Но као што сам већ рекао нећемо данас о томе одлучивати. Стварно је на вама да користите техничку опрему која вам је на располагању, а такође морате да се придржавате правила овог Суда. Из тога произилази да поднесци током ове фазе поступка не могу бити дужи од одређеног броја страна. Наравно, зависи од природе поднеска, но ако сматрате да је потребно можете поднети захтев којим тражите да вам се одобри већи број страна, али то је изузетак, а не правило.

Дакле, нема никакве сумње да до сада нисте имали ово упутство и из тог разлога ћемо узети у обзир свих стотињак страна ваших везано за захтев Тужилаштва. На основу ваших одговора закључио сам да нема проблема са преводом докумената, дакле што се вас тиче.

Др Војислав Шешељ: Па постоји још један проблем. Ви сте донели решење да ми се не преводи додатни материјал уз документе Тужилаштва, али ја инсистирам да ми се све преведе. Из овог материјала сам закључио да постоје документа која су изворно на српском језику па ако их је Тужилаштво за себе преводило на енглески, онда му није нимало тешко да мени достави оригинал на српском. То је још лаки посао. Јер ја ћу сматрати да не постоји ништа у току овога

процеса, ниједан документ да не постоји, уколико га ја нисам добио на српском језику. Искључиво оно што постоји на српском језику постоји за мене. Ако желите да ово суђење буде бар привидно коректно до краја.

Судија: Добили сте одлуку Претреснога вијећа којом се налаже да све релевантне одлуке морају бити преведене, а исто стоји и за све захтјеве. Ради се о налогу о превођењу докумената поднешеног 6. марта 2003. године, ако буде било каквих притужби будите конкретни и покажите документе на темељу којих тврдите да сте их добили на језику који не можете разумијети. И онда можемо тај проблем рјешавати.

Има ли неких других проблема које треба расправити на статусној конференцији? Прво постављам питање Тужитељству.

Тужилаштво: Не, часни Суде.

Др Војислав Шешељ: Ја имам неколико.

Судија: Хвала. Што се тиче др Шешеља?

Др Војислав Шешељ: Ја имам неколико проблема да изнесем. Што се тиче првог дела данашњег предпретреса ви сте рекли, господине судијо, да сам ја признао чак сте ми захвалили на том признању, да сам добио оптужницу на српском језику. Али ја то никад нисам ни оспоравао. Прошли пут ме то нисте ни питали, прошли пут сам се изјашњавао само о ономе што је овде прочитано. И ја вас обавештавам само да ћу искористити своје право да Жалбеном већу упутим приговор у односу на примедбе које сам изнео по питању непоштовања члана 20. Статута.

Питање виза за чланове моје породице и најближе пријатеље још није решено. Моја породица и моји пријатељи никада неће тражити холандску визу. Поготово сада када холандска влада подржава агресивни амерички геноцид против ирачког народа. Савет безбедности Уједињених нација је дужан да обезбеди визе Уједињених нација, ако је обезбедио екстериторијалност, ако је обезбедио поштанске марке, онда нема никаквих проблема да обезбеди визе. Не може холандска влада да учествује у одлучивању ко мене може да посети, а ко не може. То може Суд, то може затворска управа евентуално, у складу са прописима, али холандска влада у томе не може да има никакву улогу.

И ја морам још да вас обавестим једну ствар, господине судијо, можда ће вам то изгледати непријатно, али ја сам у више наврата...

Судија: Можемо ли ићи корак по корак. Као прво замолио бих вас да се користите цивилизираним језиком и да се не изражавате на агресиван начин. Разматрамо предмет тужилац против др Војислава Шешеља и не бавимо се овде другим предметима.

Што се тиче ваших виза надам се да сте то већ добили, ако не онда је то на путу. Ради се о Споразуму земљи домаћину и то на језику који разумете. Тамо, бојим се, нећете пронаћи пуно тога што ће вам бити од помоћи, решење се мора пронаћи у међународном праву.

Што се тиче чињенице да морате ући на низоземски териториј и проћи њиме прије него ли дођете до овога Суда, а исто то вреди и за вашу родбину и посетиоце, право, односно правило међународног права каже да земља мора издати визу или визе управо у ту сврху. И до сада у десет година постојања овога Суда није било проблема са тиме. С тога вас морам замолити, вас и чланове ваше обитељи, да поштујете ова правила и да затражите визу коју ће издати Низоземска као земља домаћин овога Суда. Друге могућности нема.

Но, прекинуо сам вас ви сте се хтели дотакнути неког другог питања. Изволите.

Др Војислав Шешељ: Ја сам хтео да вас обавестим, господине судијо, да сам ја лично 2001. године у септембру месецу поднео захтев да ми се изда холандска виза, да бих посетио заточене Србе у Хашком трибуналу, односно у затвору Шевенинген. Виза ми је службено одбијена писмом холандског Министарства иностраних послова у коме су тврдили да представљам опасност по националну безбедност Краљевине Холандије. На исти начин на који ја представљам опасност по националну безбедност Краљевине Холандије на исти начин сви чланови моје породице представљају опасност и сви моји блиски пријатељи на исти начин представљају опасност. Ту апсолутно никакве разлике нема. Онолико колико сам ја угрожавао Краљевину Холандију сви они угрожавају. Али, уколико ви останете упорни на том инсистирању ја могу само из тога да закључим да до краја овога процеса колико год година он трајао нећу имати могућност на посету, па шта да се ради. Ја могу то да издржим.

Судија: Др Шешељ, ситуација је сада нешто друкчија, могу вас само замолити у случају да чланови ваше обитељи или неки други посетиоци желе доћи вама у посету, онда могу затражити визу која је неопходна и ако буде било каквих проблема или препрека молим вас обавјестите овај Суд и сигуран сам да ћемо те проблеме моћи ријешити. Те да ћете моћи примити посетитеље посебно чланове ваше обитељи. На овоме Суду до сада се још није појавио неријешив проблем. Према томе, то овиси о вама. Молим вас поштујте правила међународнога права и затражите неопходну визу или то могу затражити чланови ваше обитељи. Према томе, ту не би требало бити никаквих проблема.

Има ли још каквих питања?

Др Војислав Шешељ: Да. Што се тиче виза ја мислим да смо то питање завршили. Ја нећу имати никакве посете до краја процеса и то је завршена ствар. Јер ја сам именовао и правног саветника и правног помоћника, али ни они неће моћи из истих разлога да дођу. Али ја то питање више нећу постављати. Док не буде виза Уједињених нација мене нико неће посећивати и то сматрамо решеним.

Ја сам поднео захтев Секретаријату суда да ми се исплати 438 долара колико је коштала авионска карта. Чим сам добио оптужницу ја сам допутовао у Хаг, и мислим да Хашки суд треба да плаћа те трошкове у сваком случају то је много јефтиније него да сам принудно доведен.

Друго, ви сте ми прошли пут обећали, господине судијо, да ћете ми доставити пропис општи правни акт који регулише питање одевања судија, тужилаштва, судских чиновника. Ја то још нисам добио. А моја примедба од раније остаје.

И ја сам прошли пут поставио питање наметања облачења панцирне блузе. Могу да вас обавестим да ми је овога пута дата много лакша панцирна блуза, бар упола лакша можда једна трећина тежине од оне претходне, што сматрам за неку можда привилегију. Међутим, ја и даље инсистирам да мени не треба никаква панцирна блуза, мени не прети никаква опасност. Ако овде некоме прети опасност онда би панцирне блузе требале да носе судије, тужиоци, јер ако неме неко убије то није никаква штета, не дај Боже да убије неког судију, то је трагичан губитак за Уједињене нације, а да не говорим о Тужилаштву. Зато ја инсистирам да се то физичко мучење и малтретирање навлачењем панцирних блуза једноставно прекине овде. Никад се није десило да је неко напао оптуженика у транспорту од затвора до Суда, нико није утврдио да прети било каква опасност. Зашто онда, не само ја него сви остали људи без потребе да се малтретирају.

То је било што сам имао за сада уколико Тужилаштво не покрене неко питање па задржавам право да одмах на то реагујем.

Судија: Да се вратимо на обавезу ношења непробојног прслука. Чујем да сте добили лакши овога пута. Ради се о једној сигурносној процјени и према томе одлучено је да сви притвореници из притворске јединице када их се превози на Суд требају носити прслук од кевлара и ми то сматрамо својом дужношћу да поштујемо сигурносну процјену наших људи који се баве сигурношћу. А то је и наша дужност што се тиче бриге и надзора која проистиче из чињенице да смо ми они који издајемо налог за ухићење за вас и према томе, када је процена ризика таква морамо се побринути да за вас не постоји ризик и стога морате носити прслук од кевлара у вашем властитом интересу. То стоји и за све оптужене који се појављују пред овим Судом.

Има ли још нечега?

Др Војислав Шешељ: Ево сада сам чуо неки израз „ухићење“. Ја не знам шта то значи. Знаш шта значи „усхићење“. То је када је неко много радостан, у огромној мери обрадован и тако даље. А „ухићење“ заиста не знам шта значи. Ту ми је неопходна помоћ преводиоца који зна српски језик.

Преводилац: Налог за хапшење.

Др Војислав Шешељ: А налог за хапшење, е онда кажите следећи пут налог за хапшење, а не „ухићење“. Ово сада одговара ми преводац, можда нису вама превели. Уосталом, претпостављам да ваши преводиоци имају текстове докумената на српском језику и они сада мењају произвољно изразе који су тамо исправни. Нема то смисла.

Судија: Др Шешељ, налазимо се на Суду гдје се користимо са све три варијанте истог заједничког српскохрватског језика. И према свима се односимо на једнак начин. Управо сте споменули конкретну ријеч у ријечнику стандардног српскохрватског језика из 1967. године у Новом Саду и Загребу, све ријечи на које сте се пожалили имале су исто значење, то укључује ријечи „опћи“ и „општи“, речи „точка“ и „тачка“, као и „опћина“ и „општина“. Стога, морате то прихватити и показати извесну мјеру толеранције, језик је оруђе које људе зближава и помаже у међусобном разумјевању. Али не можемо очекивати да сви говоре истом варијантом или још горе истим дијалектом. На пример, имамо енглески као један од службених језика, понекад је то и за нас тешко, тешко је разумети особу која говори ирским енглеским, или особу која је Француз или Немац који говори енглески или разумети амерички енглески. Но, са тим морамо живјети. И у духу толерантности и покушавања да се међусобно разумемо. С тога неће бити никаквих посебних ствари везаних уз вас када се ради о преводу и преводитељским кабинама. И тога требате бити свјесни, и да будемо искрени нас није брига откуд особа долази без обзира је ли то Загреб, Нови Сад, Београд или нешто друго. Главна ствар је да се то преводи на језик који разумијете. И зато ту не би требало бити проблема.

Има ли још нечега, неког додатног питања од било које стране у вези? Госпођа тужитељица клима главом. Изволите

Др Војислав Шешељ: Ја мислим, господине судијо, да не би било добро да ја сада све судске списе или у току суђења слушајући преводиоца листам речник и да проналазим значење речи које не разумем. Ја мислим да би требали да ми ту муку ускратите. Ја морам овде да се концентришем на суђење, а не да се концентришем на тезу за приближавање са Хрватима или било с киме другим.

Судија: Нажалост, у овом моменту није било превода. Можете ли, молим вас, да поновите.

Др Војислав Шешељ: Господине судијо, умало да нешто кажем на енглеском, па се уједох за језик. Има један крупан проблем који сам оставио за крај. Морам да вам се потужим на понашање јавног тужиоца госпође Дел Понте.

Судија: Причекајте морам вас прекинути на тренутак јер нисмо имали превођења. Сада вас ипак чујемо изволите.

Др Војислав Шешељ: Ја морам да вам се пожалим на понашање Тужиоца госпође Дел Понте. Она је у Бриселу 6. марта 2003. говорила за новинаре, за јавност, то је њено право, ја то не оспоравам, али она је говорила о мени у политичком контексту. Она је изјавила „Шешељ је у Швенингену, а његов одлазак није изазвао јаче потресе и сада је време. . . „ и тако даље, и тако даље. Она не може политички да се бори против мене док сам ја у затвору, по мом мишљењу, а ви процените да ли сам у праву. Она моје име не сме да користи ни у каквом политичком ангажовању. Може да заступа своју оптужницу, али ако ће она држати политичке конференција за штампу о мени онда морате и мени дозволити да држим такве политичке конференције за штампу. У противним ја инсистирам да се моје име не користи у политичком контексту јавних наступа тужилачке стране.

Друго, ја никада никакве нереде у Београду нисам ни изазивао. Зашто би мој одлазак у Хаг изазвао потресе када се ја осам година трудим да дођем у Хаг. У децембру 1995. године три пута сам звао телефоном Тужилаштво тражећи да дођем у Хаг. И непрекидно на томе инсистирао. Зашто би то изазвало потресе у Србији? Ја сам желео да дођем и ја сам захвалан што ми је жељи удовољено, али немојте сада самном водити политичку борбу док су мени руке везане лисицама.

И постоји још један проблем. Тај проблем је садржан у поднеску Тужилаштва којим се захтева да ми се наметне бранилац. На страни осам Тужилаштво каже: „Оптужени Шешељ живи од изазивања скандала, завера и публицитета“. Мени је до сада суђено најмање 50 пута у мојој земљи, у Србији, увек због политике. Никад се није десило да ме јавни тужилац у неком свом акту овако грозно вређа. Замислите „оптужени Шешељ живи од изазивања скандала“. Ја мислим, господине судијо, да ово не може да се толерише и да ви као председавајући Претресног већа II треба да предузмете одговарајуће мере да се овакве ствари не понове. Јер ако ја почнем да вређам супротну страну будите уверени да сам за те ствари талентованији, успешнији, да се Тужилаштво неће пријатно осећати. А од кад сам овде у затвору ја се никада тако погрдно нисам изјаснио о госпођи Дел Понте.

Судија: Као што сам прије споменуо још увек одлучујемо по захтјеву које је поднело Тужитељство. Нисмо успели добити још ваш одговор у писменом облику и чим буде могуће и у практичним терминима добићете одговор на одлуку од стране Претреснога већа по том питању.

Коначно, везано уз правило 65 морам вас обавезно питати имате ли било каквих проблема са својим здравственим стањем у овоме тренутку?

Др Војислав Шешељ: Не.

Судија: Имате ли каквих притужби везано уз увјете у притворској јединици?

Др Војислав Шешељ: Што се тиче затворских услова немам примедби. Али бих инсистирао да ми Тужилаштво врати једну књигу која ми је заплена док сам био на шетњи. То је 31. том мојих сабраних дела. Ако жели Тужилаштво да дође до те књиге може је купити у Београду у слободној је продаји. Ја никад нисам имао ни једно илегално издање, моје књиге су доступне јавности. Ако мене лепо замоле могу им дати да прочитају. Али да ми неко тако брутално отме књигу ја мислим да то нема смисла.

Судија: Мислим да тај проблем можемо ријешити одмах. Желите ли ви реагирати?

Карла Дел Понте: Хтела бих само споменути да Тужитељство не заплењује књиге, ми уопће не знамо за ту књигу. Можда се ради о управитељу притворске јединице, али Тужитељство се не бави заплењивањем књига.

Судија: Хвала на појашњењу. Ако имате било каквих притужби на то немојте оклевати да то изнесете написмено. Овиме закључујемо наставак првог појављивања и до статусне конференције прекидамо с радом.

Судски чиновник: Устаните молим.

СЛОБОДА ШЕШЕЉУ!